

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. VII. An Christus omnes effectus prædestinationis nobis meruerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

aturaliter ex vi unionis hypostaticæ, sed etiam eas proprio merito acquirere: sicut gloriam corpori: non solum titulo connaturalitatis sed etiam titulo meriti & iustitiæ eam obtinuit.

Quarta verò pars, quæ asserit Christum dignitatem capitis Ecclesiæ non habuisse per meritum, docetur à Cipitillo hic dubio 11. versùs finem, potestque breviter suaderi, tum ex eo, quod dignitas capitis competit Christo ratione gratiæ habitualis, ut supra docuimus: Sed Christus gratiam habitualement non meruit, ut ostendimus art. præcedenti: Ergo nec dignitatem capitis. Tum etiam quia omnis actus meritorius Christi processit ab illo ut capite morali: Sed quod ex parte principij merita Christi processit, sub illius merito non cadit: Ergo Christus dignitatem capitis non meruit.

ARTICULUS VII.

An Christus omnes effectus prædestinationis nobis meruerit?

Certum est, Christum non sibi tantum, sed etiam nobis meruisse: ut enim dicitur D. Thomas hic art. 4. in Christo fuit gratia non solum ut in homine singulari, sed etiam ut in capite totius Ecclesiæ, unde fuit in corpore naturali caput sentit sibi & omnibus membris, ita in corpore mystico Ecclesiæ, Christus non solum sibi, sed etiam alijs meruit. Solum ergo difficultas est, an meritum Christi respectu nostri ita sit perfectum & universale, quod ad omnes nostræ prædestinationis effectus, se extendat? Pro resolutione sic

S. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur: Christus meruit nobis omnes prædestinationis effectus: hoc est gloriam, gratiam, auxilia supernaturalia, dispositiones proximas & remotas ad gratiam, imò & bona temporalia, quatenus ordinantur ad supernaturalia.

Probatur primò ex Scriptura: Ait enim Apostolus ad Ephes. 1. *Benedictus Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali, in caelestibus, in Christo.* Ubi, ut notat D. Thomas cum Ambrosio & alijs SS. Patribus, particula *in* ponitur pro particula *per*, quæ denotat causam efficientem moralem, sicut quando idem Apostolus in eodem cap. ait: *Gratificavit nos in dilecto Filio suo, idem sonat ac si diceretur: Per dilectum Filium suum.* Et cum subdit: *In quo habemus redemptionem, idem significat, ac Per quem habemus redemptionem.* Unde sensus verborum Pauli est, Deum per Christum, seu per Christi meritum omnem spiritualem benedictionem nobis contulisse: Sed omnis effectus nostræ prædestinationis, omneque bonum supernaturale, quod nobis confertur, est spiritualis benedictio: Ergo Christus omnes effectus nostræ prædestinationis, & omnia bona & dona supernaturalia nobis meruit.

124. Confirmatur ex illo Joan. 1. *De plenitudine ejus nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia.* Quo in loco, ut observat Chrysostomus ibidem homil. 17. & Augustinus Tract. 3. in Joan. denotatur omnia bona spiritualia esse in nobis per Christum. Et sane id colligitur ex illis verbis: *gratiam pro gratia*, nam secundum phrasin He-

braicam significant omnem gratiam, à prima usque ad ultimam, esse per Christum, ut patet ex illo Job. 2. *Pellem pro pelle dabit homo pro anima sua*, id est omnem pellem: ac si diceretur, à primo bono usque ad ultimum, & à minimo bono usque ad maximum & pretiosissimum, permittet homo se spoliari, ut vitam tueri possit.

Probatur secundo conclusio: Christus nobis meruit quicquid Adamus demeruit, alias non superabundaret gratia Christi Salvatoris. ubi abundavit delictum: Sed Adamus nobis demeruit carentiam omnium effectuum prædestinationis, omniumque bonorum & donorum supernaturalium: Ergo Christus illa omnia nobis promeruit.

B Probatur tertio: Christus nihil influit in homines, nisi quod illis meruit: Sed omnes effectus prædestinationis, & omnia dona supernaturalia, quæ sunt in hominibus, sunt ex ipsius Christi influxu: Ergo nobis per ejus merita conferuntur. Major patet: nam Christi efficientia in homines non plus se extendit, quam ejus meritum; imò per suum meritum habet quod in homines influat. Minor verò, præterquam quod ex testimonijs Scripturæ supra adductis aperte colligitur, hac ratione suadetur. Gratia fuit in Christo sicut in universali principio in genere habentium gratiam; Christus enim propter immediatam unionem humanitatis ad Verbum debebat habere ipsam gratiam in perfectissimo gradu, & quia erat redemptor & sanctificator hominum, oportebat quod haberet gratiam in alios redundantem, quod est habere illam per modum principij in genere habentium gratiam: Sed virtus primi principij alicujus generis universaliter se extendit ad omnes effectus illius generis, ut patet in Sole, cujus virtus ad omnes rerum inferiorum generationes se extendit, quia est causa universalis generationis: Ergo omnes effectus prædestinationis, & omnia bona supernaturalia, quæ sunt in nobis, ex Christi influxu procedunt. Unde præclare Bernardus serm. 13. in Cantica: *Quidquid sapientia, quidquid virtus habere confidat, Dei virtuti, Dei sapientia deputa Christo.* Et ante initio sermonis dixerat: *Origo fontium & fluminum mare est, virtutum & scientiarum Dominus Iesus Christus.*

Confirmatur: Christus, quoad influxum supernaturalem quem in nos habet, comparatur capiti, & viti: unde Tridentinum sess. 6. cap. 16 ait: *Christus Iesus tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites, in ipsos justificatos jugiter virtutem influit, &c.* Sed palmites nihil habet nisi dependenter à vite, & membra corporis humani, in omnibus suis motibus & operationibus vitalibus, à directione & influxu capitis dependent: Ergo pariter nihil boni supernaturalis est in nobis, nisi dependenter à Christo, & ex ejus influxu.

Denique suaderi potest conclusio hæc ratione: 128. Attribuendum est Christo quicquid excellentiæ & dignitatis est, nisi vel in se repugnet, vel oppositum revelatum sit: Sed Christum suo merito omnes prædestinationis effectus efficienter moraliter seu meritorie in nobis causare, excellentiæ est & dignitatis, & in se non repugnat, nec oppositum revelatum est: Ergo asserendum est Christum omnes prædestinationis effectus nobis meruisse. Unde Ecclesia in collectis, sive perat gratiam, sive auxilia supernaturalia, sive bona temporalia, ut ad salutem æternam con-

conducunt, concludit semper, Per Dominum nostrum Jesum Christum, ut significet, hæc omnia nobis ex meritis Christi donari.

189. Confirmatur: Christi meritum, utpote infinitum, potuit ad omnes nostræ prædestinationis effectus, omniaque bona & dona supernaturalia se extendere; & cum Christus sit redemptor & sanctificator hominum, congruum fuit, ut ad omnia, quæ pertinent ad ordinem redemptionis, & nostræ prædestinationis, merita sua dirigeret & ordinaret: Ergo nulla ratione videtur negandum, Christum omnia dona supernaturalia, omnesque prædestinationis effectus nobis meruisse.

§. II.

Solvuntur objectiones.

190. **O**bjicies primò: Si Christus meruisset nobis gratiam, fidem, & alia dona supernaturalia, illa non darentur nobis gratis, sed ex iustitia: At hoc dicere nequit: Ergo nec illud. Sequela Majoris manifesta videtur, quod enim datur alicui titulo meriti, datur per modum præmij & mercedis: quod verò datur alicui ut merces, non datur gratis, sed debito iustitiæ, ut patet ex illo ad Rom. 4. *Ei qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam, sed secundum debitum.* Minor etiam constat ex illo ad Rom. 3. *Iustificati gratis per gratiam ipsius:* quibus verbis gratiam iustificatorem dari merè gratis docet Apostolus. Idem asserit Augustinus de *sermone*, Sanct. cap. 15. de fide qua Christiani sumus, ait enim quod eâ gratiâ ab initio fidei sue sit homo quicumque Christianus, quâ homo ille ab initio factus est Christus: Sed ille homo factus est Christus absque suis meritis ex sola libera Dei voluntate: Ergo etiam nos ex eadem libera voluntate facti sumus Christiani, id est credentes in Christum, atque adeo fides, quæ ad iustificationem requiritur, non datur nobis ex meritis secundum mentem Augustini.

191. **R**espondeo distinguendo Majorem: Si Christus nobis meruisset gratiam, fidem, & alia dona supernaturalia, hæc non darentur merè gratis, per respectum ad merita Christi, concedo Majorem: comparative ad nostra merita, nego Majorem. Ad Minorem similiter dicendum, loca Scripturæ, quibus dicitur nos iustificari gratis, intelligenda esse per respectum ad nos, non verò per respectum ad Christum; quamvis enim nullis nostris præcedentibus meritis gratia iustificationis conferatur, nobis tamen datur ex meritis Christi. Idem vult Augustinus, cum ait, quod eâ gratiâ homo à principio vitæ suæ fit Christianus, quæ Dei Filius factus est Christus, excludit enim merita nostra respectu nostræ vocationis, non autem merita Christi; ibi enim impugnat Pelagianos, qui docebant nos posse credere & iustificari ex viribus liberi arbitrij. Excludit enim libidini merita Christi respectu Incarnationis ejus, ait enim: *Est præclarissimum lumen prædestinationis & gratiæ ipse Salvator, ipse mediator Dei & hominum, homo Christus Jesus, qui ut hoc esset, quibus tandem suis vel operum vel fidei præcedentibus meritis natura humana, quæ in illo est, comparavit?* Respondeatur quæso: ille homo ut à Verbo Patri coeterno in unitatem personæ assumptus, Filius Dei unigenitus esset, unde hoc meruit? quid egit ante, quid credidit, quid petivit, ut ad hanc ineffabilem excellentiam perveniret? Ecce infra: *Quisquis in capite nostro præcedentia merita illius generationis*

invenerit, ipse in nobis membris ejus prædestinationem multiplicata regenerationis inquirat. Neque enim retributa est Christo illa generatio, sed retribuitur ut alienus ab omni obligatione peccati, de Spiritu Virgine nasceretur. Sic & nobis ut ex aqua & spiritu renasceremur, non retribuitur pro aliquo merito, sed gratis tributum &c.

Objicies secundò: Apostolus ad Romanos loquens de Christo ait: *Traditus est* (scilicet in mortem) *propter delicta nostra, resurrexit propter justificationem nostram:* Ergo justificationem nostram provenit ex vi mortis Christi, sed ex vi resurrectionis ejus: At resurrectio Christi non operatur per modum meriti, sed solum per modum causæ physice instrumentalis; cum Christus per mortem suam non meruerit, ut supra art. 1. ostensum est: unde D. Thomas infra qu. 56. art. 1. ad 3. dicit quod resurrectio Christi non est propriè loquendo causa meritorie attribuitur: quod verò Apostolus ait quod Christus resurrexit propter justificationem nostram, solum vult resurrectionem Christi esse causam exemplarem nostræ resurrectionis, ut docet D. Thomas super hunc locum Apostoli lect. 3. his verbis: *Mors Christi fuit nobis salutaris non solum per modum meriti, sed etiam per modum alicujus efficientiæ:* cum enim humanitas Christi esset quodammodo instrumentum divinitatis ejus, ut Damascenus dicit, omnes passionibus & actionibus humanitatis Christi fuerant nobis salutifera, utpote ex virtute divinitatis provenientes: sed quia effectus habet aliquantulum similitudinem causæ, mortem Christi, quæ extincta est in eo mortali vita, dicit esse causam extinctionis peccatorum nostrorum; resurrectionem autem ejus, quæ rediit ad vitam gloriam, dicit esse causam justificationis nostræ, per quam redimus ad novitatem iustitiæ. Et in hac parte qu. 56. art. 1. ad 4. sic habet: *Secundum rationem efficientiæ, quæ dependet ex virtute divinitatis, mors Christi, quàm etiam resurrectio est causa destructionis mortis, quàm reparationis vite.* Sic secundum rationem exemplariæ, mors Christi per quam recessit à vita mortali, est causa destructionis mortis nostræ: resurrectio verò ejus, per quam inducit vitam immortalē, est causa reparationis vite nostræ: passio verò Christi est in super causa meritoria.

Objicies tertio: Incarnatio Christi fuit primus & potissimus nostræ prædestinationis effectus: Sed Christus suam Incarnationem non meruit, cum principium meriti non cadat sub merito, ut supra ostensum est: Ergo Christus non meruit omnes nostræ prædestinationis effectus. Major probatur: Omne quod cum effectu ad finem nostræ prædestinationis conducit, fuit à Deo ex intentione hujus finis paratum, & consequenter est nostræ prædestinationis effectus: Sed Incarnatio Christi cum effectu ad finem prædestinationis nostræ maxime conducit: Ergo fuit à Deo ex hoc fine parata, & consequenter fuit nostræ prædestinationis effectus.

Respondeo, negando Majorem, ad cuius probationem, distinguo Majorem: Omne quod cum effectu ad finem nostræ prædestinationis conducit, fuit à Deo ex intentione hujus finis paratum, si conducit ad illum ut medium ad finem, concedo.

negando Majorem: Si ad illud conducatur ut causa, nego Majorem: licet autem incarnatio Christi, eiusque merita efficaciter ad salutem electorum conducant, non tamen conducunt ut media, sed ut causa illius, ac finis beatitudinis nostrae, cum incarnatio & merita Christi nobiliora sint ac Deo propinquiora, quam salus hominū, ut disp. 7. f. 1. declaravimus, unde non praeprantur a Deo ex intentione & amore illius, nec per consequens sunt nostrae praedestinationis effectus.

Explicatur, & magis illustratur haec solutio: Non omne efficaciter conducens ad aliud, debet illius amore supponere, & ex illius intentione imperari, sed tantum quod ut medium affirmatur, cum enim medium ratione finis ametur, sicut conclusio ratione praemissarum cognoscitur, debet ut efficaciter eligatur, amorem efficacem finis supponere, & imperari ex illius efficaci intentione. sicut conclusio, quia ratio ne principiorum cognoscitur, ut certo cognoscatur, debet certam principiorum cognitionem supponere, & ut evidens sit conclusionis cognitio, praesupponi debet evidens principiorum notitia: causa vero etiam in ordine ad effectum amatur, non tamen ratione effectus amatur, & ideo illius amore non supponit, sed infert: unde cum incarnatio non ordinetur ut medium ad salutem electorum, sed sit illius causa & finis, juxta illud Apostoli 1. ad Corinth. 3. *Omnia vestra sunt, vos autem Christi, Christus autem Dei*, ex illius intentione non fuit a Deo imperata, licet ad salutem hominum, ut ad finem cui ordinata fuerit, ut loco citato exposuimus.

Obijciat quarto: Fides & spes sunt nostrae praedestinationis effectus. Sed Christus nec fidem nec spem nobis meruit: Ergo non meruit nobis omnes praedestinationis effectus. Major est certa, Minor probatur. Christus solum venit in mundum, ut ea recuperaret & mereretur, quae primus parens peccando sibi & nobis amisit: Sed primus parens peccando non amisit fidem, nec spem, cum istae virtutes non amittantur nisi per actus infidelitatis, & desperationis, quos Adamus peccando non elicit: Ergo meritum Christi non se extendit ad motus fidei & spei, nec ad auxilia ad illos actus eliciendos necessaria.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem, ad cuius probationem respondet Vazquez disp. 77. cap. 4. quod Adamus quando peccavit, revera amisit fidem, sicut Eva, quia eodem modo credidit dictum serpentis verum esse, videlicet: Nequaquam moriemini, & eritis sicut Dei. Nec obstat (inquit) quod Apostolus 1. ad Timoth. 2. dicat: *Vir non est seductus, mulier autem seducta in praevaricatione fuit*. Hoc enim solum denotat, quod vir non est seductus primus, sed secundus, ut plures ex SS. Patribus exponunt. Vel ut alii volunt, his verbis tantum significatur, virum non fuisse seductum a serpente, sicut mulier, sed ab ipsa muliere. Idem docet Pererius in commentariis super Genesim, ad illa verba: *Deditque viro suum, & comedit*.

Melius tamen responderetur, quod licet Adamus non amisit suam fidem peccando, nobis tamen eam amisit, sicut & reliqua dona gratiae, quae in nos transfudisset, si non peccasset, atque adeo ad recuperandum ista omnia venit Christus, merendo nobis fidem ac spem, & reliquas dispositiones ad gratiam. Unde in Conc. Araus. 2. can. 27. dicitur: *Per peccatum primi parentis transiisse salutem liberum arbitrium hominis, ut*

nec possit in Deum credere, nec sperare. Ex quibus verbis aperte colligitur, Adamum peccando, nobis fidem & spem amisisse. Et in hoc sensu intelligendus est S. Prosper, dum resp. 1. ad excerpta Genuesium probat contra Semipelagianos, fidem in posteris Adae perisse, nec nisi ex dono Dei, & per gratiam Christi, posse recuperari; quia Adam peccando perdidit fidem. & quidquid perdidit, posterius in ipso perdidit: *Quomodo enim (inquit) fides in Adam perditur, in quocumque filiorum eius inveniretur, nisi cum Spiritus Sanctus, qui omnia in omnibus operatur, infunderet*. His enim verbis solum declarare intendit, quod Adam peccando amisit fidem pro nobis, & contraxit tunc debitum carenti illa, non quidem in propria persona, cum infidelitatis peccatum non commiserit, sed in omnibus suis posteris. Eodem modo intelligendi sunt alii SS. Patres, quos Vazquez & Pererius pro sua sententia adducunt. Cum vero Leo Papa ait quod Adam exutus fuit fidei vestimento, recte intelligi potest, quod exutus fuit charitate, quae cum sit forma fidei, veluti vestimentum ejus dici potest. Alii vero qui dicunt, Adamum peccando fuisse infidelem, non loquuntur de infidelitate quae contingit ex amissione fidei virtutis Theologicae, sed de infidelitate quae opponitur fidelitati, quam tenemur servare Deo in observatione mandatorum; quia ratione omnis transgrediens pracepta divina dicitur infidelis, quia non servat fidelitatem, licet non amittat virtutem Theologicam fidei, & contra omnis observans mandata, dicitur fidelis servus, Matth. 24. & 25.

§. III.

Corollarium praecedentis doctrinae.

EX dictis inferes, Christi meritum se extendere non solum ad omnia bona supernaturalia, quae conferuntur hominibus qui post ipsum nati sunt, sed etiam quae collata sunt antiquis Patribus, aliisque omnibus qui ab origine mundi fuerunt post lapsum primi parentis: Nam ut supra dicebamus, gratia & alia dona supernaturalia fuerunt in Christo tanquam in universali principio: Sed virtus primi principii alicujus generis universaliter ad omnes effectus illius se extendit, sicut virtus Solis, qui est causa universalis generationis, ad omnes rerum inferiorum generationes: Ergo virtus meritoria Christi extenditur ad omnia dona supernaturalia, quae conferuntur vel collata sunt hominibus, a lapsu primi parentis, sive in lege naturae, sive in lege scripta. Unde ad Hebraeos 9. Christus dicitur mortuus in redemptionem earum praevaricationum, quae erant sub priori testamento. Et ad Rom. 3. Apostolus ait: *Quem proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionem iustitiae suae, propter remissionem praecedentium delictorum*. Item Apocal. 13. Christus, dicitur agnus occisus ab origine mundi, eo quod pretio suae mortis futurae, gratia collata sit omnibus, quicumque illam receperunt ab origine mundi. Denique Actor. 4. Princeps Apostolorum ait: *Non est aliud nomen datum sub caelo in quo oporteat nos salvos fieri, &c.*

Dices, Meritum, cum sit causa praemii, & via ad illud, debet prius existere: Sed meritum Christi non prius existit, quam gratia antiquorum Patrum, cum haec ante Incarnationem, & Christi adventum, ipsis collata fuerit: Ergo meritum Christi ad illam non potuit se extendere.

Respondeo non requiri necessario quod meritum prius existat in executione ante praemium

Q999

sed

Tomus IV.

sed sufficere quod existat in præsencia premi-
antis: Ratio est, quia meriti non est causa
physica, sed moralis: ut autem causa moralis
moveat, sufficit quod sit in præsencia & in-
tentione premiantis: unde ut Christus dicatur cau-
sa meritoria gratiae collatae antiquis Patribus,
sufficit quod Deus ab aeterno ejus merita in tem-
pore futura praeviderit, & eorum intuitu motus
& excitatus fuerit ad conferendam gratiam Pa-
tribus antiquis & aliis qui ante Incarnationem
& Christi adventum iustificati sunt.

Querunt hic aliqui, an Christus etiam merue-
rit gratiam collatam Angelis & primis parenti-
bus in statu innocentiae? Sed de hoc fuse egimus
supra disp. 1. art. 4. Unde ad hunc locum Le-
ctorem remittimus.

DISPUTATIO XXII.

*De servitute, oratione, & sacerdotio
Christi.*

Ad quæst. 20. & duas sequentes.

Postquam D. Thomas egit de pertinentibus
ad virtutem Christi, quantum ad operatio-
nem & meritum ejus, disserit de his quæ
Christo conveniunt per comparisonem ad Pa-
trem, & primo de subjectione illius ad Patrem,
secundo de ejus oratione, tertio de ipsius sacer-
dotio, de quibus etiam in hac disputatione a-
gendum. Sed quia Christus non fuit tantum Sa-
cerdos, sed etiam Rex, non solum de sacerdotio
Christi, sed etiam de regia ejusdem potestate &
dignitate, breviter disseremus.

ARTICULUS PRIMVS.

*An Christus ut homo, sit verè & propriè
servus Dei?*

Negant Vazquez, Beccanus, Hurtado, Mar-
tinonius, & alii ex Recentioribus affirmant
verò Thomiste cum S. Doctore, locis infra refe-
rendis, & ex Patribus Societatis Suarez, Valen-
tia, Ragusa, & alii. Pro resolutione

Diligenter observandum est, duplicem esse
servitutem aliam naturalem, aliam legalem.
Naturalis ea est quæ in natura fundatur, & quæ
aliquis ratione productionis v.g. est inferior al-
terius, & ei subiectus, teneturque illi obsequi ac
obedire; & hoc genere servitutis filius est sub-
iectus patri, & qualibet creatura Deo, quia ra-
tione creationis est sub dominio Dei, & Deus
potest facere in illa, de illa, & per illam, quid-
quid voluerit; & si talis creatura sit rationalis,
tenetur Deo subijci, præceptis ejus parere, i-
psamque tanquam summum dominum colere
& revereri: unde Angeli & primi parentes in
statu innocentia, fuerunt servi Dei hoc genere
servitutis. Servitus legalis ex Augustino 16. de
civ. cap. 9. est illa quæ non à natura, sed à lege
introducitur, & hæc est penalis quædam con-
ditio eorum qui aut bello capti, aut venditi,
subijciuntur domino alterius, juxta illud 2. Pe-
tri 2. *à quo enim quis superatus est, huius & servus est.*
Et hæc ratio est qui peccat dicitur servus pec-
cati & diaboli, quia ab eo superatus est, venun-
datus sub peccato, ut loquitur Apostolus.

A Notandum est insuper, inter hæc duo genera
servitutis, hoc præcipue interesse, quod
quod ille qui est servus servitutis legalis, non
sub alterius dominio, ut cum eo, neque in bonis,
neque in honoribus, neque in sede communicat;
unde Arist. 1. Politic. cap. 3. dicit servum esse
illum, qui non est gratia sui, sed alterius. Servus
verò naturalis non excludit jus ad communi-
candum in bonis & honoribus, ut patet in filiis
qui licet sit servus naturalis patris, habet tamen
jus ad communicandum cum illo in bonis & ho-
noribus. Sancti etiam, licet verè & propriè
servi Dei (& hoc nomine se insigniri gloriatur
D. Paulus, pluries repetens in suis Epistolis, *Je-
sus servus Jesu Christi*) quia tamen sunt filii Dei,
per gratiam, cum eo in bonis communicant, jux-
ta illud Apostoli ad Rom. 8. *Si filij & heredes.*
His præmissis, facilis erit resolutio difficultatis
propositæ.

§. II.

*Triplex conclusio difficultatis propositæ
resolvitur.*

Dico primò: Christus ut homo, non est
dici potest, servus Dei servitutis legali.

Hæc conclusio ex fundamentis jam statim
manifestè colligitur, nam ut diximus in secun-
do notabili, qui est servus servitutis legalis, non
sub alterius dominio constituitur, ut cum eo, ne-
que in bonis, neque in honoribus, neque in sede
communicet: Sed Christus ut homo, ratione
nitionis hypostaticæ, communicat in bonis cum
Patre, cum ratione illius habeat jus ad gratiam
& gloriam, ac alia dona supernaturalia. Com-
municat etiam cum illo in honoribus & dig-
nitatibus: nam humanitas Christi, propter con-
suetudinem cum Deo, eodem cultu adoratur ut
Deus; & sicut mulier matrimonio Regi con-
iuncta, Regina appellatur; ita humanitas Chri-
sti hypostaticè Deo unita, qui est Rex regum,
Dominus dominantium, dicitur & est regina
Domina, juxta illud Pl. 44. *Aspexit Regina à decem-
tibus in vestitu deaurato.* Item Christus ut homo, in
sede cum Patre communicat, cum ad dexteram
ejus in celis sedeat: Ergo nec est, nec dici potest
servus Dei, servitutis legali.

Dico secundò, Christum ut hominem esse
verè & propriè servum Dei, servitutis naturali.

Probatur primò ex Scriptura, in qua Christus
vocatur sapiens servus Dei; Isaiæ 42. *Ecce servus
meus, suscipiam eum, &c.* Et cap. 53. *In servum
justificabit ipse justus servus meus multos.* Zachar. 3.
Adducam servum meum orientem. Idipsum in novo
testamento traditur Matth. 12. ubi Evangelistæ
locum ex Isaiâ adductum interpretatur de Chri-
sto. Et cap. 11. Christus alloquens Patrem dicit
*Confiteor tibi Pater, Domine celi & terræ. Chino-
mine celi & terræ, omne quod factum est à Deo
& ipsum Christum, in quantum hominem, com-
prehendi, docet Athanasius lib. 3. contra Arri-
anos. At non est cur in metaphorico sensu illa
testimonia accipiantur, ut Vazquez contendit
tum quia ex sensu rigorofo nullum sequitur
surdum, ut constabit ex infra dicendis, tum
etiam quia Ecclesiæ Patres mox referendi, à quo-
bus legitimus Scripturæ sensus hauriendus est,
illa in rigore acceperunt: Ergo Christus, in
quantum homo, verè & propriè est servus Dei,
servitutis naturali.*

Probatur secundò ex SS. Patribus, Christo in
homini propriam servitutem tribuentibus: Ita
Athanasius serm. 3. contra Arrianos, ubi vocat
Christum